

ONTWERPBESLUIT

Besluit van de Raad van Bestuur van de Nederlandse Mededingingsautoriteit als bedoeld in artikel 12b, eerste lid onderdeel b, van de Gaswet

Nummer 104095 / 5

Betreft zaak: Wijziging meetvoorwaarden Gas - LNB

I Inleiding

1. Op 16 februari 2012 heeft de Raad van Bestuur van de Nederlandse Mededingingsautoriteit (hierna: de Raad) van de Vereniging van Energienetbeheerders in Nederland (hierna: de gezamenlijke netbeheerders) een codewijzigingsvoorstel² (hierna: het voorstel) ontvangen. Het voorstel bevat wijzigingen van de voorwaarden, bedoeld in artikel 12b, eerste lid, onderdeel b, van de Gaswet die staan in de Meetvoorwaarden Gas - LNB.
2. De aanleiding voor het indienen van het voorstel houdt verband met nieuwe ontwikkelingen op het gebied van de meettechniek en de introductie van het nieuwe marktmodel Wholesale gas. Hierdoor is het noodzakelijk om de Meetvoorwaarden Gas – LNB op een aantal punten te actualiseren en in lijn te brengen met de huidige praktijk. De voorgestelde wijzigingen gelden voor de capaciteitsmetingen en kwaliteitsmetingen van de netbeheerder van het landelijk gastransportnet. Deze metingen worden gebruikt voor aansluitingen die verbonden zijn met het landelijk gastransportnet en voor de systeemverbindingen die de koppeling vormen tussen het landelijk gastransportnet en de regionale gastransportnetwerken.

II Wettelijk kader en procedure

3. De Gaswet bepaalt dat de gezamenlijke netbeheerders de Raad een voorstel sturen voor de tariefstructuren³ en de technische voorwaarden⁴. Tevens wordt bepaald dat de gezamenlijke netbeheerders overleg voeren met representatieve organisaties van netgebruikers (hierna:

² Codewijzigingsvoorstel Meetvoorwaarden Gas – LNB, kenmerk: BR-12-620, datum 15 februari 2012

³ Artikel 12a van de Gaswet

⁴ Artikel 12b, eerste lid, onderdeel a van de Gaswet

GEN) over voorstellen voor de tariefstructuren en voorwaarden.⁵ In die voorstellen dienen de gezamenlijke netbeheerders aan te geven welke gevolgen zij hebben verbonden aan de zienswijzen die de representatieve organisaties naar voren hebben gebracht.⁶ Conform artikel 12d, eerste lid, van de Gaswet hebben de gezamenlijke netbeheerders het voorstel aan de representatieve organisaties voorgelegd en op 29 november 2011 met hen besproken. Nadat de gezamenlijke netbeheerders het voorstel hadden gecomplementeerd met het verslag van genoemde bijeenkomst is het voorstel per brief naar de Raad verzonden.

4. De gezamenlijke netbeheerders nemen bij het formuleren van een voorstel nationale energiewetgeving in acht, waaronder met name de Regeling inzake tariefstructuren en voorwaarden gas. Tevens dienen de gezamenlijke netbeheerders rekening te houden met de Europese netcodes die op grond van Europese wetgeving zijn vastgesteld.⁷
5. De Raad stelt de wijziging van de voorwaarden vast met inachtneming van het voorstel van de gezamenlijke netbeheerders, de resultaten van het overleg met representatieve organisaties en de belangen, regels en eisen zoals genoemd in artikel 12f, eerste- en tweede lid, van de Gaswet.
6. Op 18 april 2012 heeft de Raad de ontvangst van het voorstel bevestigd in een aan de gezamenlijke netbeheerders gericht informatieverzoek (hierna: informatieverzoek).⁸ Hierin is aangegeven dat het voorstel nog niet in behandeling kon worden genomen. Dit omdat de gezamenlijke netbeheerders in het voorstel, gelet op de eis van artikel 12d, tweede lid, van de Gaswet, de gevolgtrekkingen naar aanleiding van de gemaakte opmerkingen tijdens het GEN niet hadden opgenomen. De gezamenlijke netbeheerders zijn daarbij verzocht de ontbrekende informatie aan te vullen en deze alsnog binnen vier weken toe te sturen.
7. Op 16 augustus 2012 heeft de Raad van de gezamenlijke netbeheerders een schriftelijke reactie op het informatieverzoek ontvangen waarin antwoorden zijn gegeven op de door de Raad gestelde vragen.⁹ Na ontvangst van reactie op het informatieverzoek heeft de Raad het voorstel in behandeling genomen.

⁵ Artikel 12d, eerste lid van de Gaswet

⁶ Artikel 12d, tweede lid van de Gaswet

⁷ Zie artikel 6 van de Verordening (EG) Nr. 715/2009

⁸ Informatieverzoek n.a.v. codewijzigingsvoorstel Meetvoorwaarden Gas – LNB, kenmerk: 104095/2.B1535, datum 18 april 2012

⁹ Reactie op informatieverzoek m.b.t. codevoorstel Meetvoorwaarden Gas – LNB, kenmerk: BR-12-754, 13 augustus 2012

8. De Raad heeft besloten dat dit besluit wordt voorbereid met toepassing van de uniforme openbare voorbereidingsprocedure uit de Algemene wet bestuursrecht (hierna: Awb).¹⁰ Deze procedure houdt in dat de Raad eerst een ontwerpbesluit ter inzage legt. Voorafgaand aan de terinzagelegging heeft de Raad op 4 januari 2013 kennis van het ontwerp gegeven in de Staatscourant.¹¹ Belanghebbenden zijn in de gelegenheid gesteld om binnen een termijn van zes weken een zienswijze in te brengen. Na afloop van de periode neemt de Raad een besluit, met inachtneming van het ontwerpbesluit, de door de gezamenlijke netbeheerder aangeleverde informatie en de ingebrachte zienswijzen.
9. Indien de Raad van oordeel is dat het voorstel in overeenstemming is met de wet, zal de Raad vervolgens overgaan tot het vaststellen van het definitieve besluit. Bij de beoordeling van het voorstel aan artikel 12f, eerste en tweede lid, van de Gaswet heeft de Raad vastgesteld dat het voorstel in overeenstemming is met genoemde criteria.
10. Op grond van artikel 12f, tweede lid, van de Gaswet dient de Raad, voordat de voorwaarden kunnen worden vastgesteld, deze ter notificatie aan te bieden aan de Europese Commissie (hierna: Commissie), indien de voorwaarden zogenaamde 'technische voorschriften' bevatten. Deze verplichting is gebaseerd op de Europese Richtlijnen 98/34/EG.
11. Onder 'technische voorschriften' vallen onder meer voorschriften die direct of indirect aan een product worden gesteld (bijvoorbeeld technische eisen aan een meetinrichting), maar ook eisen aan 'diensten van de informatiemaatschappij'. Bij dit laatste gaat het om diensten die gewoonlijk tegen vergoeding, langs elektronische weg, op afstand (dus zonder dat partijen fysiek en gelijktijdig aanwezig zijn) en op individueel verzoek van een afnemer worden verricht (bijvoorbeeld een verplichting om meetgegevens op elektronische wijze te verzamelen).
12. Aangezien in het voorstel eisen worden vastgesteld die worden gesteld aan meetinrichtingen, stelt de Raad vast dat met dit besluit voorwaarden worden vastgesteld die technische voorschriften inhouden als hiervoor bedoeld.
13. De Raad heeft een ontwerpbesluit tot vaststelling van wijzigingen van de Meetvoorwaarden Gas - LNB ter notificatie aangeboden aan de Commissie. De Commissie en de lidstaten van de Europese Unie (hierna: EU) zijn aldus in de gelegenheid gesteld 'technische voorschriften' te beoordelen die na vaststelling mogelijk het vrije verkeer van goederen, diensten, personen en kapitaal binnen de EU ernstig beperken of onmogelijk maken.

¹⁰ Zoals bedoeld in afdeling 3.4 van de Awb

¹¹ Staatscourant 2013, Nr. 201

14. Voor de Raad trad met de toezending van het ontwerpbesluit ter notificatie een zogenaamde stand still-periode in. Dit betekent dat de in het ontwerpbesluit opgenomen wijziging van de Meetvoorwaarden Gas – LNB mag pas worden vastgesteld en bekendgemaakt nadat de notificatieprocedure is afgerond, al dan niet met opdracht van de Commissie aan de Raad om het ontwerpbesluit aan te passen.
15. Van de zijde van de Commissie en de lidstaten zijn [PM] opmerkingen geplaatst bij het ontwerpbesluit.
16. Tegen een besluit dat met toepassing van de uniforme openbare voorbereidingsprocedure is genomen, staat ingevolge artikel 7:1, eerste lid, onderdeel d, van de Awb niet de mogelijkheid van bezwaar open. Wel kan door een belanghebbende die een zienswijze op het ontwerpbesluit heeft ingediend, of wanneer het een belanghebbende niet redelijkerwijs kan worden verweten dat hij dit heeft nagelaten, tegen het besluit beroep worden ingesteld bij het College van Beroep van het bedrijfsleven.

III Informatieverzoek

17. In het informatieverzoek heeft de Raad de gezamenlijke netbeheerders verzocht enkele onduidelijkheden uit het voorstel nader toe te lichten. De vragen van de Raad en de antwoorden van de gezamenlijke netbeheerders zijn hieronder weergegeven.

Vraag: gevolgtrekkingen opmerkingen Vereniging voor Energie, Milieu en Water (hierna: VEMW)

18. Tijdens het GEN-overleg heeft VEMW een aantal vragen gesteld over de financiële consequenties van het voorstel waar de gezamenlijke netbeheerders antwoord op hebben gegeven. Uit het voorstel werd niet duidelijk of de vragen door de gezamenlijke netbeheerders naar tevredenheid van VEMW waren beantwoord. Daarom werden de gezamenlijke netbeheerders verzocht aan te geven of VEMW nog bezwaren had tegen het voorstel en zo ja, welke dat dan waren en welke gevolgtrekking de netbeheerders hieraan vervolgens hadden verbonden. Indien men hieraan geen gevolgtrekkingen had verbonden, wilde de Raad graag een motivering ontvangen.

Reactie gezamenlijke netbeheerders

19. In hun reactie hebben de gezamenlijke netbeheerders aangegeven dat zij zelf geen antwoorden konden geven en daarom de vragen aan VEMW hebben voorgelegd. In haar reactie aan de gezamenlijke netbeheerders heeft VEMW aangegeven dat de bezwaren die zij heeft geuit en anderszins gemaakte opmerkingen heeft gemaakt tijdens het betreffende GEN-overleg nog steeds gelden. VEMW geeft daarbij aan dat zij het uiteindelijke voorstel welke de gezamenlijke netbeheerders bij de Raad hadden ingediend niet bekeken en beoordeeld heeft. Daardoor heeft

VEMW ook nog niet kunnen vaststellen of hun bezwaren en opmerkingen hebben geleid tot wijziging van het voorstel zoals dat in het GEN is besproken.

20. Daarnaast hebben de gezamenlijke netbeheerders aangegeven dat alle gevolgtrekkingen van de vragen van VEMW zijn beschreven in de commentarenmatrix welke bij het voorstel was gevoegd. De gezamenlijke netbeheerders geven aan dat VEMW geen specifieke bezwaren tegen het codewijzigingsvoorstel heeft geuit, maar slechts gevraagd heeft om extra toelichting. Naar aanleiding hiervan is in het ingediende voorstel de toelichting in tabel 2.7.2 uitgebreid.
21. Tenslotte geven de gezamenlijke netbeheerders aan dat over de uitputtendheid van de technische voorwaarden er verschil van mening bestaat met VEMW. Dit punt is ook in het GEN-verslag aan de orde is gekomen. Naar het oordeel van VEMW dienen de technische voorwaarden een uitputtende regeling te bevatten waarbij normbladen, waar vanuit de codes naar wordt verwezen, kosteloos ter beschikking worden gesteld door de netbeheerders. De gezamenlijke netbeheerders verschillen hierover van mening en geven aan dat het gratis beschikbaar stellen van normbladen buiten de invloedssfeer van de gezamenlijke netbeheerders ligt.

Vraag: ontbreken commentaren overige representatieve organisaties

22. Aan de gezamenlijke netbeheerders is gevraagd te bevestigen of het juist was dat van alle partijen die aan het GEN-overleg deelnamen alleen VEMW commentaar had geleverd op het voorstel en dat de overige representatieve organisaties geen opmerkingen hadden.

Reactie gezamenlijke netbeheerders

23. De netbeheerders hebben hierop geantwoord dat het GEN-verslag inclusief de commentarenmatrix compleet was en door de overige representatieve organisaties tijdens het GEN-overleg geen zienswijzen naar voren zijn gebracht.

Vraag: gevolgen van het voorstel

24. Aan de gezamenlijke netbeheerders is gevraagd aan te geven welke gevolgen deze codewijziging heeft voor de aangeslotenen en andere belanghebbenden. Uit het voorstel werd dit onvoldoende duidelijk.

Reactie gezamenlijke netbeheerders

25. De gezamenlijke netbeheerders hebben aangegeven dat als gevolg van de technische ontwikkelingen en de introductie van het nieuwe marktmodel Wholesale gas het gewenst is om de voorwaarden in lijn te brengen met de huidige praktijk. Daarbij heeft het codewijzigingsvoorstel uitsluitend gevolgen voor de werkwijze van de netbeheerder van het landelijk gastransportnet.

Vraag: samenhang andere codewijzigingsvoorstellen

26. Aan de gezamenlijke netbeheerders is gevraagd aan te geven of, en zo ja welke, samenhang bestaat met bestaande codes en lopende codewijzigingsvoorstellen?

Reactie gezamenlijke netbeheerders

27. De gezamenlijke netbeheerders hebben aangegeven dat de door hen voorgestelde wijzigingen geen samenhang hebben met andere lopende codewijzigingsvoorstellen.

IV Zienswijzen op het ontwerpbesluit

28. [Zienswijzen van representatieve organisaties]

V Oordeel van de Raad

29. De voorgestelde wijzigingen van de gezamenlijke netbeheerders zullen hieronder per onderdeel door de Raad worden beoordeeld.

1.1 Verplichte uurlijkse uitlezing van gasmeters voor alle exitpunten

30. De gezamenlijke netbeheerders doen het voorstel om de bestaande vrijstelling voor verplichte real-time uitlezing, voor entry- en exitpunten met een jaarafname van minder dan 170.000 m³(n), uit de voorwaarden te schrappen. Als reden hiervoor geven de gezamenlijke netbeheerders de introductie van het nieuwe marktmodel Wholesale gas op. Binnen dit nieuwe regime is het noodzakelijk dat voor elke aansluiting die verbonden is met het landelijke gastransportnet near real-time allocaties beschikbaar zijn. Hierdoor moeten voor alle entry- of exitpunten uurlijkse meetinformatie beschikbaar te zijn. De gezamenlijke netbeheerders hebben voorgesteld om artikel 1.4 en 2.6 van de Meetvoorwaarden Gas – LNB te wijzigen en voor alle entry en exitpunten, die verbonden zijn met het landelijke gastransportnet, near real-time-uitlezing verplicht te stellen.

Oordeel van de Raad

31. Bij de beoordeling van het voorstel over bovengenoemde wijziging stelt de Raad in de eerste plaats vast dat VEMW tijdens het GEN-overleg vragen heeft gesteld omtrent de financiële gevolgen van de voorgestelde wijziging. Deze vragen zijn tijdens het overleg door de gezamenlijke netbeheerders beantwoord. De representatieve organisaties hebben geen zienswijzen op deze aan hun voorgelegde wijziging ingediend. De Raad is van oordeel dat deze voorgestelde wijziging geen strijd oplevert met de belangen, regels en eisen zoals genoemd in artikel 12f, eerste- en tweede lid, van de Gaswet.

1.2 Toelating andere meetprincipes voor gasmeters

32. In artikel 2.3.1 van de Meetvoorwaarden Gas – LNB is nu bepaald dat gasmeters zijn uitgevoerd met een mechanisch telwerk. Hierdoor kunnen op dit moment alleen turbinegasmeters en rotorgasmeters worden gebruikt. Door voortschrijdende technieken zijn inmiddels ook andere meettechnieken beschikbaar. Toepassingen waarbij wordt gemeten door middel van ultrasoon geluid of gebruik gemaakt wordt van het coriolis-effect hebben zich inmiddels in de praktijk bewezen als volwaardige alternatieven. Dit is voor de gezamenlijke netbeheerders aanleiding geweest om paragraaf 2.3 zodanig te wijzigen zodat ook deze meetprincipes in de Meetvoorwaarden Gas – LNB worden toegestaan. Door het opnemen van functionele eisen in de Meetvoorwaarden Gas – LNB wordt enerzijds de mogelijkheid geboden om nieuwe meetprincipes te introduceren en anderzijds geborgd dat de toegepaste hoeveelheidsmeters aan alle noodzakelijke eisen voldoen.

Oordeel van de Raad

33. Bij de beoordeling van het voorstel over bovengenoemde wijziging stelt de Raad vast dat VEMW tijdens het GEN-overleg vragen heeft gesteld over de verschillen van de gebruikte meetprincipes ten aanzien van de meetnauwkeurigheid, de investeringen en de onderhoudskosten. De gezamenlijke netbeheerders hebben geantwoord dat geen verschillen bestaan ten aanzien van de nauwkeurigheid. Volgens de gezamenlijke netbeheerders is de verhouding tussen de minimale- en de maximale capaciteit van de gasmeter de bepalende factor ten aanzien van het gebruikte meetprincipe. Dit kan leiden tot een halvering van de investerings- en onderhoudskosten. De Raad stelt vast dat hiermee de vragen van VEMW door de gezamenlijke netbeheerders beantwoord zijn. De representatieve organisaties hebben geen zienswijzen op deze aan hun voorgelegde wijziging ingediend. De Raad is van oordeel dat deze voorgestelde wijziging geen strijd oplevert met de belangen, regels en eisen zoals genoemd in artikel 12f, eerste- en tweede lid, van de Gaswet.

1.3 Toelating automatische synchronisatie van telwerken van gasmeters

34. De gezamenlijke netbeheerders doen het voorstel om artikel 2.8.4 van de Meetvoorwaarden Gas – LNB te wijzigen. Deze wijziging houdt verband met het feit dat moderne uitvoeringen van gasmeters tegenwoordig beschikken over een voorziening waarmee de telwerkstand van de gasmeter op afstand uitleesbaar is. Hierdoor wordt het mogelijk om de synchronisatie van de telwerken, zoals voorgesteld in artikel 2.8.4, automatisch uit te voeren waardoor deze frequenter kan worden uitgevoerd.

Oordeel van de Raad

35. Bij de beoordeling van het voorstel over bovengenoemde wijziging stelt de Raad vast dat VEMW tijdens het GEN-overleg gevraagd heeft of de bestaande handmatige synchronisatie van telwerkstanden voor alle stations geldt. De gezamenlijke netbeheerders hebben in hun antwoord aangegeven dat de handmatige synchronisatie niet geldt voor stations waarbij sprake is van digitale signaaloverdracht. De Raad stelt vast dat hiermee de vraag van VEMW door de gezamenlijke netbeheerders beantwoord is. De representatieve organisaties hebben geen zienswijzen op deze aan hun voorgelegde wijziging ingediend. De Raad is van oordeel dat deze voorgestelde wijziging geen strijd oplevert met de belangen, regels en eisen zoals genoemd in artikel 12f, eerste- en tweede lid, van de Gaswet.

1.4 Geldende normen voor gasmeters

36. In artikel 2.3.2 van de Meetvoorwaarden Gas – LNB worden wijzigingen door de gezamenlijke netbeheerders voorgesteld waardoor er vanuit de voorwaarden wordt verwezen naar verschillende ‘ISO- en EN normen’.¹² Het betreft hier normen die betrekking hebben op eisen die gelden voor turbinegasmeters, rotorgasmeters en ultrasone gasmeters. In artikel 2.3.3 van de Meetvoorwaarden Gas – LNB worden wijzigingen doorgevoerd ten aanzien van de kalibratie-eisen. In het verleden was de kalibratie van de gasmeter sterk gerelateerd aan het Nederlands Meetinstituut (hierna: NMI). Dit is terug te voeren op de tijd dat NMI nog de Dienst van het IJkwezen heette en het ijken van gasmeters wettelijk voorbehouden was aan deze instantie. Met de introductie van de Metrologiewet in 2006 en het intrekken van de IJkwet is dit veranderd. Voorgesteld wordt om de functionele eisen die gesteld worden aan de kalibratiefaciliteit op te nemen in de Meetvoorwaarden Gas – LNB. Deze eisen zijn:
- De kalibratiefaciliteit is geaccrediteerd conform ISO/IEC 17025 voor het uitvoeren van dergelijke kalibraties;
 - De kalibratiefaciliteit is traceerbaar naar de Europese Geharmoniseerde Referentie Waarde (NMI, PTB, LNE) voor hoge druk aardgas onder stromingscondities;
 - De kalibratiefaciliteit voldoet voor kalibratie van turbinegasmeters aan de eisen zoals gesteld in NEN-EN 12261 annex A.

Oordeel van de Raad

37. Uit zowel het GEN-verslag als uit de reactie op het informatieverzoek blijkt dat er een verschil van inzicht bestaat tussen gezamenlijke netbeheerders en VEMW over het verwijzen vanuit de technische voorwaarden naar normbladen. VEMW stelt zich op het standpunt dat de

¹² De Europese Normen (EN) worden opgesteld onder auspiciën van de Europese Commissie voor Normalisatie en per land gepubliceerd door de aangesloten nationale normalisatie-instituten. Voor Nederland is dat het Nederlands Normalisatie-instituut. De ISO normen worden opgesteld door de International Organization for Standardization (hierna: ISO). ISO is een privaatrechtelijke instantie en ‘s werelds grootste opsteller van geharmoniseerde normen die een niet-verplichte karakter hebben.

voorwaarden een uitputtende regeling moet bevatten en indien verwijzingen naar normenbladen worden gemaakt de netbeheerders de inhoud van deze normen zonder kosten ter beschikking moeten stellen. In hun reactie op het informatieverzoek hebben de gezamenlijke netbeheerders ten aanzien van de punt gereageerd en aangegeven 'dat dit buiten de invloedssfeer van de gezamenlijke netbeheerders ligt.'

38. Naar aanleiding van de opmerkingen van VEMW vindt de Raad het van belang om duidelijkheid te verschaffen over de mogelijkheid om vanuit de Meetvoorwaarden Gas – LNB verwijzingen te maken naar 'ISO- en EN normen'. Om duidelijkheid te kunnen geven zijn de volgende drie vragen relevant:
- Wat voor status hebben 'ISO- en EN normen'?
 - Op grond van welke wettelijke bepaling is het toegestaan om vanuit de Meetvoorwaarden Gas – LNB te verwijzen naar 'ISO- en EN normen'?
 - Is er een verplichting voor netbeheerders om 'ISO- en EN normen' kosteloos beschikbaar te stellen wanneer vanuit de Meetvoorwaarden Gas LNB naar deze normen wordt verwezen?
39. Ten aanzien van de eerste vraag overweegt de Raad dat 'ISO- en EN normen' internationaal overeengekomen normatieve documenten zijn, waarin standaarden en specificaties worden opgenomen die gelden voor producten, diensten of procedures.
40. Ten aanzien van de tweede vraag is de Raad van oordeel dat het, op grond van de Europese Richtlijn betreffende meetinstrumenten¹³, is toegestaan om vanuit de Meetvoorwaarden Gas – LNB te verwijzen ISO- en EN normen. In genoemde Richtlijn, welke in nationale wet- en regelgeving dient te worden geïmplementeerd, zijn onder andere eisen vastgelegd die gelden voor gasmeters. Voor de implementatie van de Richtlijn is in considerans 11 van deze Richtlijn aangegeven dat 'het gebruik van geharmoniseerde normen wenselijk is.' Daarnaast is in considerans 12 aangegeven dat: 'het gebruik van deze internationaal overeengekomen normatieve documenten een alternatief kan zijn voor het gebruik van geharmoniseerde normen.' Dit laatste geldt alleen voor zover deze normatieve documenten geheel of gedeeltelijk overeenkomen met de inhoud van deze Richtlijn. Omdat voor de Meetvoorwaarden Gas – LNB geldt dat deze in overeenstemming met deze Richtlijn dienen te zijn en omdat ISO- en EN normen internationaal overeengekomen normatieve documenten zijn, is naar het oordeel van de Raad een verwijzing in de Meetvoorwaarden Gas – LNB naar deze normen toegestaan.
41. Ten aanzien van de laatste vraag is de Raad van oordeel dat netbeheerders niet verplicht zijn om ISO- en EN normen, waar vanuit de Meetvoorwaarden Gas LNB naar wordt verwezen,

¹³ Richtlijn 2004/22/EG van het Europees Parlement en de Raad, datum 31 maart 2004

kosteloos beschikbaar te stellen. De Raad komt tot dit oordeel naar aanleiding van de uitspraak van de Hoge Raad inzake het hoger beroep van de firma Knooble tegen de Nederlandse Staat en het Nederlands Normalisatie instituut.¹⁴ Hierin heeft de Hoge Raad geoordeeld dat wanneer vanuit algemeen verbindende voorschriften (hierna: AVV) naar normen wordt verwezen, het die normen weliswaar tot publiekrechtelijk algemeen geldende normen maakt, maar niet tot algemeen verbindende voorschriften. Doordat deze normen geen AVV zijn, zullen deze daardoor niet vrijgesteld zijn van de Auteurswet, iets wat wel zal gelden voor AVV.

42. Naar het oordeel van de Raad vloeit daarom uit de uitspraak van de Hoge Raad voort dat aan netbeheerders geen verplichting kan worden opgelegd om de ISO- en EN normen kosteloos ter beschikking te stellen. Dit betekent dat de zienswijze van VEMW op dit punt niet leidt tot het uitblijven van de vaststelling van de voorgestelde codebepaling van de gezamenlijke netbeheerders.
43. De representatieve organisaties hebben geen andere zienswijzen op deze aan hun voorgelegde wijziging ingediend. De Raad is van oordeel dat deze voorgestelde wijziging geen strijd oplevert met de belangen, regels en eisen zoals genoemd in artikel 12f, eerste- en tweede lid, van de Gaswet.

1.5 Toelating controlefunctionaliteit voor de werking van gasmeter met mechanisch telwerk

44. De gezamenlijke netbeheerders stellen voor artikel 2.3.1a toe te voegen aan de Meetvoorwaarden Gas – LNB. Bij bestaande mechanische gasmeters vindt de overdracht van de gemeten gasverbruiken plaats via pulsoverdracht. Een gasmeter voorzien van een mechanisch telwerk is uitgerust met een laagfrequente (LF) pulsgever gekoppeld aan het mechanisch telwerk en een hoogfrequente (HF) pulsgever. Dit type gasmeter beschikt over een controlemogelijkheid om de correcte werking van de gasmeter te verifiëren, zoals bijvoorbeeld een HF/LF-controle. Voor nieuwe gasmeters -aangeschaft na 1 januari 2012- geldt dat deze zijn uitgerust met een voorziening waarmee de telwerkstand op afstand uitleesbaar is waardoor deze controle niet meer noodzakelijk is.

Oordeel van de Raad:

45. Bij de beoordeling van het voorstel over bovengenoemde voorgestelde wijziging stelt de Raad vast dat tijdens het GEN-overleg door de representatieve organisaties geen vragen of zienswijzen bij het voorstel zijn ingediend. De Raad is van oordeel dat deze voorgestelde wijziging geen strijd oplevert met de belangen, regels en eisen zoals genoemd in artikel 12f, eerste- en tweede lid, van de Gaswet.

¹⁴ LJN: BW0393, datum 22 juni 2012

1.6 Toelating controlefunctionaliteit voor de werking van een gasmeter met elektronische verwerking van de meetsignalen

46. De gezamenlijke netbeheerders stellen voor artikel 2.3.1b toe te voegen aan de Meetvoorwaarden Gas – LNB. Een gasmeter gebaseerd op elektronische verwerking van meetsignalen is uitgerust met een seriële output, een elektronisch aangestuurd pulssignaal, seriële communicatie voor diagnostische doeleinden en een voorziening die de werking van de gasmeter verzekert tijdens uitval van voedingsspanning. Tevens beschikt dit type meter over een elektronisch signaal waarmee het verschil wordt aangegeven tussen een toestand waarin de gasmeter correct functioneert en waarin deze niet correct functioneert. Door middel van deze wijziging wordt het toegestaan meetinstrumenten met deze functionaliteit te gebruiken.
47. Bij de beoordeling van het voorstel over bovenstaande wijziging stelt de Raad dat vast tijdens het GEN-overleg door de representatieve organisaties geen vragen of bezwaren tegen het voorstel zijn ingediend. Beoordeling van deze wijziging door de Raad leverde geen strijdigheid op met de belangen zoals bedoeld in artikel 12f, eerste- en tweede lid, van de Gaswet.

1.7 Voorwaarden voor inbouwen van de gasmeter

48. Het betreft hier een voorgestelde wijziging door de gezamenlijke netbeheerders van artikel 2.3.7 van de Meetvoorwaarden Gas – LNB ten aanzien van de inbouwspecificaties van gasmeters. In de huidige versie van Meetvoorwaarden was deze voornamelijk gericht op turbinegasmeters. Voorgesteld wordt om in aanvulling hierop ook de inbouwspecificaties voor de andere meetprincipes in de voorwaarden op te nemen. Het betreft een uitbreiding voor rotorgasmeters en ultrasone gasmeters.
49. Bij de beoordeling van het voorstel over bovenstaande wijziging stelt de Raad dat vast tijdens het GEN-overleg door de representatieve organisaties geen vragen of bezwaren tegen het voorstel zijn ingediend. Beoordeling van deze wijziging door de Raad leverde geen strijdigheid op met de belangen zoals bedoeld in artikel 12f, eerste- en tweede lid, van de Gaswet.

1.8 Curve correctie in de gasmeting

50. Het betreft hier een voorgestelde wijziging door de gezamenlijke netbeheerders van artikel 2.3.9 van de Meetvoorwaarden Gas – LNB ten aanzien van de zogenaamde ‘curve correctie’. Voor de bepaling van het volume onder bedrijfscondities dient rekening te worden gehouden met de individuele kalibratiecurve van een gasmeter. Moderne elektronische volume herleidingsinstrumenten (hierna: EVHI) zijn in staat om standaard deze ‘curve correctie’ voor de gasmeter toe te passen. Hierdoor wordt, bij de bepaling van het volume onder bedrijfscondities, rekening gehouden met de individuele kalibratiecurve van een gasmeter.

Omdat deze moderne EVHI met name geplaatst zijn in de grotere gasontvangstations wordt voorgesteld om vanaf 1 januari 2013 de curvecorrectie toe te gaan passen voor stations met een jaarafname per straat groter dan 250 miljoen m³(n).

Oordeel van de Raad

51. Bij de beoordeling van bovengenoemde voorstelde wijzigingen stelt de Raad vast dat VEMW tijdens het GEN-overleg vragen heeft gesteld omtrent de keuze om de curve correctie toe te passen bij afnemers met een jaarverbruik van meer 250 miljoen m³(n). Ook wilde VEMW weten wat de financiële consequenties van deze aanpassingen zullen zijn. De gezamenlijke netbeheerders hebben in hun antwoord aangegeven dat de keuze om de curve correctie alleen toe te passen bij stations met een jaarafname groter dan 250 miljoen m³(n) wordt ingegeven door het feit dat alleen deze stations zijn voorzien van EVHI met ingebouwde curve correctie functionaliteit. Met betrekking tot de implementatiekosten van de methodiek geven de gezamenlijke netbeheerders aan dat deze zullen worden gedragen door GTS. Doordat de curve correctie al standaard deel uitmaakt van deze EVHI zullen hier voor de aangeslotenen geen kosten aan verbonden zijn. De Raad stelt vast dat hiermee de vragen van VEMW door de gezamenlijke netbeheerders beantwoord zijn. De representatieve organisaties geen andere zienswijzen op deze aan hun voorgelegde wijziging ingediend. De Raad is van oordeel dat deze voorgestelde wijziging geen strijd oplevert met de belangen, regels en eisen zoals genoemd in artikel 12f, eerste- en tweede lid, van de Gaswet.

1.9 Schrappen van de dichtheidsmeting bij de volumeheruleiding

52. Het betreft hier een door de gezamenlijke netbeheerders voorgestelde wijziging van artikel 2.5 van de Meetvoorwaarden Gas – LNB waardoor de volumeheruleiding van een gasmeter alleen nog via de zogenoemde pTz-methodiek mag worden uitgevoerd. In de huidige Meetvoorwaarden Gas – LNB wordt nog rekening gehouden met volumeheruleiding op basis van dichtheidsmetingen. De gezamenlijke netbeheerders geven aan dat op dit moment een vervangingsproject wordt uitgevoerd waarbij de laatste stations, waarbij de volumeheruleiding op basis van dichtheidsmetingen wordt uitgevoerd, worden omgebouwd naar volumeheruleiding op basis van de pTz-methodiek. Aangezien volumeheruleiding op basis van dichtheidsmetingen zowel uit technisch- als financieel oogpunt geen voordelen biedt ten opzichte van de pTz-methodiek kan deze methodiek worden verwijderd uit de Meetvoorwaarden Gas – LNB.

Oordeel van de Raad

53. Bij de beoordeling van de hierboven genoemde voorgestelde wijzigingen stelt de Raad vast dat VEMW tijdens het GEN-overleg vragen heeft gesteld over het aantal stations waarbij dichtheidsmetingen zullen worden verwijderd. Daarnaast wil VEMW weten wie de financiële consequenties van deze aanpassingen draagt. In hun antwoord hebben de gezamenlijke netbeheerders aangegeven dat het om 30 stations gaat. De aanpassingskosten van de stations

zullen door GTS worden gedragen. De Raad stelt vast dat hiermee de vragen van VEMW door de gezamenlijke netbeheerders beantwoord zijn. De representatieve organisaties geen andere zienswijzen op deze aan hun voorgelegde wijziging ingediend. De Raad is van oordeel dat deze voorgestelde wijziging geen strijd oplevert met de belangen, regels en eisen zoals genoemd in artikel 12f, eerste- en tweede lid, van de Gaswet.

1.10 Interval meting

54. In de Beslissing op bezwaar gastransportvoorwaarden deel 2¹⁵ heeft de Raad in artikel 3.4.1 van de Meetvoorwaarden Gas – LNB het tijdsinterval van de gasmeting bepaald. Doordat de bepalingen in artikel 3.4.1 geen betrekking hebben op de gasmeting maar op de data-acquisitie stellen de gezamenlijke netbeheerders voor om deze bepaling te verschuiven. Het voorstel wordt gedaan om de bepaling over het tijdsinterval van de meting te verschuiven naar artikel 3.2.1. Hierbij wordt de term “nominaal” gebruikt om aan te geven dat tussen individuele uitvoeringen van meetsystemen kleine verschillen mogelijk zijn. Daarnaast wordt in artikel 3.4.1 tevens een aanpassing gedaan ten behoeve van snellere meetmethoden die tegenwoordig ook beschikbaar zijn.

Oordeel van de Raad

55. Bij de beoordeling van de hierboven genoemde voorgestelde wijzigingen stelt de Raad vast dat VEMW tijdens het GEN-overleg vragen heeft gesteld omtrent de aanleiding om de voorwaarden op dit punt aan te passen. VEMW heeft daarbij gevraagd of de wijzigingen een gevolg waren van voortschrijdend inzicht ten aanzien van het tijdsinterval van gasmetingen. De gezamenlijke netbeheerders hebben geantwoord dat de Raad in eerder genoemde Beslissing op bezwaar gastransportvoorwaarden deel 2 wijzigingen in artikel 3.4.1 van de Meetvoorwaarden Gas – LNB ten aanzien van het tijdsinterval hadden doorgevoerd. Hierdoor is echter een bepaling over het tijdsinterval van meting in een artikel over de data acquisitie terecht gekomen. Dit willen de gezamenlijke netbeheerders door middel van deze wijziging herstellen. Dit voorstel blijft daarmee volgens de gezamenlijke netbeheerders in lijn met de beslissing van de Raad. De Raad stelt vast dat hiermee de vragen van VEMW door de gezamenlijke netbeheerders beantwoord zijn. De representatieve organisaties geen andere zienswijzen op deze aan hun voorgelegde wijziging ingediend. De Raad is van oordeel dat deze voorgestelde wijziging geen strijd oplevert met de belangen, regels en eisen zoals genoemd in artikel 12f, eerste- en tweede lid, van de Gaswet.

1.11 Beheer en onderhoud van de gaschromatograaf

56. Het betreft hier een door de gezamenlijke netbeheerders voorgestelde wijziging van artikel 3.3.2 van de Meetvoorwaarden Gas – LNB. Hierin is opgenomen dat voor gaschromatograaf

¹⁵ Beslissing op bezwaar, kenmerk: 102500_1/15; 102500_2/16; 102500_3/10o, datum: 9 september 2008

(hierna: GC) dagelijks een zogenaamde eenpuntskalibratie wordt uitgevoerd. Dit was noodzakelijk om te kunnen voldoen aan de huidige eisen in ISO 6974/2 voor wat betreft de toelaatbare spreiding in de ongenormaliseerde som van de componenten. In de geactualiseerde versie van ISO 6974/2 is deze eis komen te vervallen. Hiermee kan de dagelijkse kalibratie komen te vervallen. Ten behoeve van kwaliteitsbewaking is het wel noodzakelijk dat periodiek een gas met bekende samenstelling wordt geanalyseerd om eventuele afwijkingen te kunnen opsporen. Naar aanleiding van een opmerking tijdens een informele commentaarronde wordt voorgesteld het woord 'periodiek' in het artikel te vervangen door het woord 'wekelijks'.

Oordeel van de Raad

57. Bij de beoordeling van de hierboven genoemde voorgestelde wijziging stelt de Raad vast dat VEMW tijdens het GEN-overleg gevraagd heeft of onderzoek heeft plaatsgevonden naar het schrappen van de kalibratie van de GC apparatuur. VEMW heeft de gezamenlijke netbeheerders om een nadere toelichting gevraagd. De gezamenlijke netbeheerders hebben geantwoord dat de kalibratie van de GC-apparatuur niet komt te vervallen. De eisen die gelden voor de kalibratie van GC apparatuur zijn vastgelegd in artikel 3.3.1. Daarnaast vindt maandelijks een controle van de GC plaats door middel van testgas. De reden van het schrappen van de dagelijkse kalibratie ligt in het feit dat deze te weinig opleverde, hetgeen ook geconstateerd is door de internationale normcommissie. De Raad stelt vast dat hiermee de vragen van VEMW door de gezamenlijke netbeheerders beantwoord zijn. De representatieve organisaties geen andere zienswijzen op deze aan hun voorgelegde wijziging ingediend. De Raad is van oordeel dat deze voorgestelde wijziging geen strijd oplevert met de belangen, regels en eisen zoals genoemd in artikel 12f, eerste- en tweede lid, van de Gaswet.

1.12 *Tekstuele wijzigingen*

58. De gezamenlijke netbeheerders stellen de volgende tekstuele veranderingen van de Meetvoorwaarden Gas – LNB voor.
59. In de artikelen 1.5.4, 2.3.3, 2.4.2 en 2.4.3 wordt voorgesteld om de term 'ijken' te laten vervallen en te vervangen door 'kalibreren'. Deze wijziging houdt verband met het feit dat de IJkwet is vervangen door de Metrologiewet waardoor het begrip ijken niet meer van toepassing is. In plaats daarvan zal het begrip kalibreren gebruikt worden.
60. In artikel 2.8.1 wordt voorgesteld om in de Meetvoorwaarden Gas – LNB de directe communicatie tussen EVHI en de centrale datacollectie van de landelijke netbeheerder mogelijk te maken. Door voortschrijdende techniek beschikken moderne EVHI's over een aanvullende functionaliteit waarmee zij in staat zijn om, zonder tussenkomst van een lokaal data-acquisitiesysteem, direct te communiceren met de back end ICT systemen van de netbeheerder van het landelijk gastransportnet. Om dergelijke EVHI's op termijn te kunnen

gaan toepassen is het noodzakelijk dat de Meetvoorwaarden Gas – LNB toestaat dat van deze functionaliteit gebruik gemaakt mag worden in plaats van een separaat lokaal data-acquisitiesysteem.

61. In tabel 2.7.2 wordt voorgesteld om de eisen die gelden voor drukopnemers van referentiemeters in de voorwaarden op te nemen. De omschrijving van de eisen die gesteld worden aan de referentiemeting zijn gerelateerd aan, en overgenomen van, de specificatie voor het controle instrument dat de netbeheerder van het landelijk gastransportsysteem op dit moment gebruikt. Gezien de ontwikkelingen op het vlak van met de name de drukopnemers is een functionele specificatie hier op zijn plaats, waardoor het beter is om in plaats van de nauwkeurigheid van de barometer expliciet aan te geven, zoals het geval was, dit effect mee te nemen in de eis voor de drukk bepaling.
62. In artikel 2.8.3 wordt voorgesteld om de digitale uitwisseling van telwerkstanden van gasmeters naar de datacollectie systemen in de voorwaarden op te nemen. De overdracht van data tussen gasmeter en lokaal data acquisitie systeem is momenteel gebaseerd op het LF-signaal. Moderne gasmeters zijn tegenwoordig echter steeds vaker voorzien van een mogelijkheid waarmee de telwerkstand van de gasmeter digitaal kan worden uitgelezen. Ook bij andere gasmeterprincipes is niet altijd sprake van een LF-signaal. In de geactualiseerde versie van de Meetvoorwaarden Gas – LNB is hiermee rekening gehouden.
63. In artikel 2.8.4 wordt voorgesteld om, in het geval sprake is van digitale uitwisseling van telwerkstanden, de verplichte handmatige tellerstandsynchronisatie te schrappen. Dit houdt verband met het feit dat wanneer de overdracht tussen gasmeter en EVHI / lokaal data acquisitie systeem in de toekomst digitaal plaatsvindt, de telwerkstand op afstand kan worden uitgelezen. De verplichte handmatige tellerstandsynchronisatie kan hiermee komen te vervallen. In de geactualiseerde versie van de Meetvoorwaarden Gas – LNB is hiermee rekening gehouden.
64. In artikel 3.5.2 wordt voorgesteld om de term '(instel)parameters' te schrappen en te wijzigen in 'methodiek'. Dit houdt verband met feit dat daar waar bij het gaskwaliteitssysteem wordt gesproken over (instel)parameters het eigenlijk methodieken betreft waarmee de kwaliteit vanuit de GC wordt bepaald voor een specifiek GOS, zoals bijvoorbeeld 24 uren voortschrijdend gemiddeld. De tekst in het betreffende artikel in de Meetvoorwaarden Gas – LNB wordt hiervoor aangepast. Naar aanleiding van een opmerking tijdens de informele commentaarroude wordt voorgesteld om in het artikel toe te voegen dat controlemethodieken ook gepubliceerd worden en dat de publicatie ervan jaarlijks plaatsvindt.
65. In artikel 4.1.2 wordt voorgesteld om geen specifiek communicatieprotocol voor te schrijven in het geval EVHI direct communiceren met de centrale ICT-systemen van de landelijk

netbeheerder. Indien EVHI direct communiceren met de centrale ICT-systemen van de netbeheerder van het landelijk gastransportnet zonder tussenkomst van een lokaal data acquisitie systeem kan het specificeren van een specifiek protocol voor de dataoverdracht barrières opwerpen voor fabrikanten van dergelijke instrumenten. Omdat het alleen communicatie betreft tussen systemen van de netbeheerder van het landelijk gastransportnet heeft het “vrijlaten” van het communicatieprotocol geen invloed voor de overige marktpartijen.

66. In artikel 4.1.5 en 4.1.6 is een onjuiste verwijzing gecorrigeerd.
67. In artikel 4.2.2 wordt voorgesteld om de term ‘HS bepaling’ te vervangen door de term ‘bepaling van de calorische bovenwaarde’.
68. In artikel 4.4.6 wordt voorgesteld om de tijdslijnen van de verwerking van de restvolumes niet meer te laten verlopen op basis van een kalenderdag maar op basis van de tijdslijnen van de gasdag. Bij de verwerking van de restvolumes wordt rekening gehouden met het feit dat het betreffende ICT systeem van de beheerder van het landelijk gastransportsysteem op kalenderdag basis functioneert terwijl de processen in de markt op gasdag basis plaatsvinden. Bij een eventuele toekomstige vervanging van dit systeem lijkt het wenselijk om voor de tijdsbasis van dit systeem de gasdag te gaan gebruiken in plaats van de kalenderdag en de Meetvoorwaarden Gas – LNB zodanig te herformuleren dat de gasdag als basis ook toegestaan is.
69. In de tabel 5.1.3 wordt voorgesteld om een aantal methodieken dat niet (meer) gebruikt wordt in de voorwaarden te schrappen. De HKW-methode is een methodiek die destijds in opdracht van de netbeheerder van het landelijk gastransportsysteem ontwikkeld is. Aangezien de methodiek zoals beschreven in ISO6975 ook geschikt is voor de bepaling van de betreffende aromaten verdient het de voorkeur om naar deze internationale norm te verwijzen. Daarnaast wordt voorgesteld om de verwijzing in tabel 5.1.3 voor de bepaling van het gehalte odorant te wijzigen. Voor de bepaling van het gehalte aan odorant wordt nu verwezen naar het instrument van een specifieke leverancier. Dit is ongewenst en daarom is deze verwijzing verwijderd.
70. Tenslotte zijn in de Meetvoorwaarden Gas - LNB op enkele plaatsen kleine taalkundige correcties aangebracht.

Oordeel van de Raad

71. Bij de beoordeling van de voorgestelde tekstuele wijzigingen stelt de Raad vast dat VEMW tijdens het GEN-overleg navraag heeft gedaan over de tekstuele aanpassing die is gedaan in artikel 4.2.2. Genoemde wijziging had betrekking op de toevoeging van de term ‘gaskwaliteitsbepaling die van toepassing is’. Volgens VEMW roept deze term vragen op en

vraagt de gezamenlijke netbeheerders om nadere toelichting. In hun antwoord hebben de gezamenlijke netbeheerders geantwoord dat het hier alleen een tekstuele verbetering betreft die betrekking heeft op situaties waarbij de resultaten van één GC van toepassing zijn op meerdere afnemers. In dit soort situaties is het niet mogelijk om over de gebruikte waarde van de gaskwaliteit overleg te hebben omdat dit dan betrekking heeft op meerdere aangeslotenen. Indien slechts sprake is van één afnemer kan dit wel. Voor de gevallen waarbij meerdere afnemers zijn betrokken, hebben de gezamenlijke netbeheerder een andere tekst voorgesteld. De Raad stelt vast dat de vraag van VEMW door de gezamenlijke netbeheerders beantwoord is. De representatieve organisaties geen andere zienswijzen op deze aan hun voorgelegde wijziging ingediend. De Raad is van oordeel dat deze voorgestelde wijziging geen strijd oplevert met de belangen, regels en eisen zoals genoemd in artikel 12f, eerste- en tweede lid, van de Gaswet.

Eindoordeel

72. Bovenstaande overwegende is de Raad van oordeel dat het voorstel van de gezamenlijke netbeheerders in overeenstemming is met de toetsingcriteria zoals bedoeld in artikel 12f, eerste- en tweede lid, van de Gaswet.

CONCEPT

VI Besluit

73. De Raad wijzigt de Meetvoorwaarden Gas – LNB overeenkomstig de bijlage van dit besluit.

Publicatie en inwerkingtreding

74. Van dit besluit wordt mededeling gedaan in de Staatscourant. Ook zal dit besluit worden gepubliceerd op de internetpagina van de NMa.

75. Dit besluit treedt in werking twee dagen na de bekendmaking in de Staatscourant.

Den Haag,

De Raad van Bestuur van de Nederlandse Mededingingsautoriteit,
Namens deze,

Chris Fonteijn,
Voorzitter van de Raad van Bestuur

Tegen dit besluit kan degene wiens belang daarbij rechtstreeks is betrokken, binnen zes weken na bekendmaking beroep instellen bij het College van Beroep voor het bedrijfsleven, Postbus 20021, 2500 EA, 's-Gravenhage.